

Arkivnr: 2014/505-6

Saksbehandlar: Jon-Rune Smørdal og Ole Hallvard Harlem Dyrbekk

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for miljø og samferdsel		15.05.2019
Fylkesutvalet		29.05.2019
Fylkestinget		12.06.2019

Årsmeldingar for fylkesvegane i Hordaland og Miljøløftet 2018

Samandrag

Fylkeskommunen er ein stor vegeigar med 3100 km fylkesveg, noko som inkluderer mellom anna 125 tunnelar (fordelt på 99 km) og 1149 fylkesvegbruer. Fylket har også ansvaret for 220 km gang- og sykkelveg. Gjennom sams vegadministrasjon har Statens vegvesen det utøvande ansvaret for investeringar, drift og vedlikehald på fylkesvegane – dette på vegne av fylket som vegeigar.

Rapporteringa av drift/vedlikehald og investeringar på fylkesvegnettet kjem i to ulike årsmeldingar. Den eine tar for seg fylkesvegane i Hordaland utanom Bergen, inkludert drift og vedlikehald på heile fylkesvegnettet, medan årsmeldinga for Miljøløftet tar for seg investeringar på fylkesvegnettet i Bergen. Årsmeldingane for 2018 vert her lagt fram for fylkestinget. Dei er utarbeidd i nært samarbeid med Statens vegvesen og tar utgangspunkt i det som er avtalt levert gjennom leveranseavtalen for 2018.

Økonomi: Årsmeldingane er sentrale grunnlagsdokument for økonomisk styring og prioriteringar på fylkesvegnettet.

Klima: Årsmeldingane har ingen direkte verknad på klimaet, i motsetnad til sjølve prioriteringane på fylkesvegnettet.

Folkehelse: Årsmeldingane har ingen direkte verknad på folkehelsa.

Regional planstrategi: Årsmeldingane er sentrale grunnlagsdokument for målstyring, jamfør mål og strategiar i regional planstrategi og regional transportplan.

Forslag til innstilling

Fylkestinget tar Årsmelding for fylkesvegane i Hordaland 2018 og Årsmelding 2018 for Miljøløftet til orientering.

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
fylkesdirektør samferdsel

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg

- 1 Årsmelding for fylkesvegane i Hordaland 2018
- 2 Årsmelding Miljøløftet 2018

Fylkesrådmannen, 23.04.2019

Bakgrunn

Fylkeskommunen er ein stor vegeigar med 3100 km fylkesveg, noko som inkluderer mellom anna 125 tunnelar (fordelt på 99 km) og 1149 fylkesvegbruer. Fylket har også ansvaret for 220 km gang- og sykkelveg. Gjennom sams vegadministrasjon har Statens vegvesen det utøvande ansvaret for investeringar, drift og vedlikehald på fylkesvegane – dette på vegne av fylket som vegeigar.

Rapporteringa av drift/vedlikehald og investeringar på fylkesvegnettet kjem i to ulike årsmeldingar. Den eine tar for seg fylkesvegane i Hordaland utanom Bergen, inkludert drift og vedlikehald på heile fylkesvegnettet, medan årsmeldinga for Miljøløftet tar for seg investeringar på fylkesvegnettet i Bergen. Årsmeldingane for 2018 vert her lagt fram for fylkestinget. Dei er utarbeidd i nært samarbeid med Statens vegvesen og tar utgangspunkt i det som er avtalt levert gjennom leveranseavtale for 2018.

Fylkesrådmannen sine kommentarar til årsmelding for fylkesvegane i Hordaland 2018 ekskl. Miljøløftet

Tabell 1: Hovudtal i årsmeldinga

Tal i heile mill. kr	Budsjett 2018	Rekneskap 2018
Investeringar på fylkesvegnettet utanom Bergen	769,2	651,7
Drift og vedlikehald av fylkesvegane inkl. Bergen	562,2	663,8
Sum	1 331,4	1 315,5

Investeringar

Fylkesrådmannen har dei siste åra drøfta aktuelle tiltak med Statens vegvesen for å få større samsvar mellom budsjettramma og forbruket av investeringsmidlar, då spesielt for den delen som vert finansiert av fylkeskommunale midlar. Behova for å oppgradere fylkesvegnettet er store, så det er etter fylkesrådmannen si vurdering viktig å halde eit så høgt produksjonsnivå som mogleg innafor tilgjengeleg budsjett. Av det totale investeringsbudsjettet i 2018 er i overkant av 500 mill. kr finansiert av fylkeskommunale midlar. Totalforbruket av fylkeskommunale investeringsmidlar går tilnærma i balanse samanlikna med budsjetterte midlar i 2018, så det er positivt.

Investeringar på fylkesvegnettet utanom Bergen viser totalt sett eit mindreforbruk på 117,5 mill. kr samanlikna med budsjett, men hovudårsaka til dette er mindreforbruk av rassikringsmidlar og noko bompengar. Desse midlane vert dei komande åra løyvd opp att i samsvar med prioriteringar i rassikringsplan og bindingar i bompengepakane, så dette skal ikkje gå ut over totalt investeringsnivå sett over fleire år. Når til dømes fleire store prosjekt i Nordhordlandspakken, Askøypakken og Bømlopakken startar opp, samt store rassikringsprosjekt vert gjennomført, vil det bli brukt tilsvarande meir bompengar og rassikringsmidlar. Det vart budsjettert 94,2 mill. kr til rassikring i 2018, men kostnadsført 46 mill. kr. Mindreforbruket skuldast at ein kom litt seinare i gang med prosjektet på fv. 551 Furebergfossen bru.

Ei sentral målsetting i Regional transportplan er å prioritere utbetring av fylkesvegnettet framfor nye større vegprosjekt. Løyvinga til fornying og opprusting er derfor gradvis auka opp dei siste åra. Det er spesielt gledeleg at Statens vegvesen i 2018 har gjennomført forsterkningstiltak på til saman 90 mill. kr, som er 20 mill. kr meir enn 2017. 19 forsterkningstiltak er blitt ferdigstilt i løpet av 2018, 3 tiltak var i avslutningsfase og 13 under bygging, så produksjonen har vore god innanfor dette prioriterte satsingsfeltet. Oversikt over alle prioriterte investeringstiltak og prosjekt som er ferdig, under bygging eller under planlegging er tatt med i årsmeldinga.

Av andre postar under fornying og opprusting kan det nemnast at det er rekneskapsført 54,1 mill. kr til tunneloppgradering, 26,2 mill. kr til bruer og kaier, 28,2 mill. kr til gang og sykkelvegar, 20,6 mill. kr til trafikkisikring, 16,2 mill. kr til kollektiv og 30,6 mill. kr til mindre utbetringar. Statens vegvesen har i årsrekneskapen eit mindreforbruk på tunnel- og bruoppgraderingar på totalt 36,2 mill. kr. Ein god del av

dette skuldast at slutfaktura på det som er gjennomført i 2018 ikkje er utbetalt før årsskiftet. Noko av dette er periodisert og bokført i HFK-rekneskapan, så det reelle mindreforbruket er lågare.

Utanom fornying og opprusting gjekk investeringsmidlane fyrst og fremst til følgjande større prosjekt; Askøypakken (154,8 mill. kr), Bømløpakken (62,1 mill. kr), Kvammapakken (24,6 mill. kr), Nordhordlandspakken (28,9 mill. kr), Stord vestsida (14,9 mill. kr) og Kollektivterminal Voss (18 mill.kr)

Drift og vedlikehald av fylkesvegane inkl. Bergen

Brutto meirforbruk til drift og vedlikehald av fylkesvegane, i forhold til bruttobudsjett i leveranseavtalen med Statens vegvesen, er på heile 101,6 mill. kr. Fylkesrådmannen er uroa over det store meirforbruket til drift og vedlikehald av fylkesvegane i Hordaland dei to siste åra. I 2017 var bruttomeirforbruket på 64 mill. kr og har auka ytterlegare i 2018.

Meirforbruket på drift og vedlikehald er knytt til fleire ulike faktorar;

- Ein vinter med mange snøfallsdagar og rundt null grader har generert mykje bryøting og strøing. Inngåtte kontraktar er basert på erfaringstall med lågare hyppigheit for brøyting og strøing, så mengdeoppgjere fører til ekstra kostnader i høve til budsjett.
- Uvêr og uventa hendingar har ført til auka kostnader i høve til det som vart lagd inn i budsjettet.
- Høgare straumprisar enn det som var venta.
- Høgare oljepris førte til at det vart eit meirforbruk knytt til dekkelegging.
- Kritisk forfall førte til akutte behov for utskifting og feilretting på elektroinstallasjonar.
- Byggekostnadsindeks er mellom 4-5% høgare enn det som var lagt opp til i budsjettet.
- Det vert fleire km fylkesveg å drifte etter kvart som nye fylkesveger vert ferdigstilte.

77% av drift- og vedlikehaldsbudsjettet gjekk i 2018 med til å dekke laupande drift og berre 23% til vedlikehald. Det meste av driftsutgiftene er bundne opp i faste driftskontraktar som går over fleire år og der vinterdrifta utgjør 45-60% av totalkostnadane. I kontraktane er det avtalt kva driftsstandard skal vere, så det er avgrensa kva me kan kutte på i løpet av året. Skal me kutte kostnader vesentleg må fylkeskommunen sette ein lågare driftsstandard i nye kontraktar som lysast ut, men det kan gå ut over framkome og trafikktryggleik.

Den største økonomiske risikoen er mengdeoppgjere for vinterdrifta og ekstrakostnader på grunn av uføresette naturhendingar som ras og flaum. Skal ein sikre nødvendig framkome må det ryddast opp etter naturhendingar. Budsjettering av vinterdrift i eit fylke som Hordaland er utfordrande, då store delar av fylket ikkje har eit stabilt vinterklima og årsvariasjonane er store. Den same utfordringa har me når me skal ta høgde for ekstremvêr. Samstundes veit me at kostnader knytt til ekstreme vêrsituasjonar truleg vil auka, i takt med at klimaet vårt vert villare og våtare. Særleg vatn utanfor kontroll er skadeleg for vegane våre. Utvasking av vegar kan til dømes gi setningsskadar, skapa søkkjehol og utrasing av vegar og murar, og set fart på forfallet. Forfallet på fylkesvegane vart i 2016 kostnadsrekna til 7,3 mrd. kr. Fylkesrådmannen understrekar viktigeita av å jobba med klimatilpassa tiltak og løyvingar for fylkesvegnettet – også på drift- og vedlikehaldsbudsjettet.

Fylkesrådmannen sine kommentarar til årsmelding for Miljøløftet 2018

Miljøløftet er eit samarbeid mellom Hordaland fylkeskommune, Bergen kommune, Statens vegvesen, Jernbanedirektoratet og Fylkesmannen i Vestland. Ved å inngå byvekstavtalen i 2017, har partane forplikta seg til å samarbeide tett om eit transportsystem og ei byutvikling som fremjar verdiskaping og bidreg til omstilling til lågutsleppssamfunnet. Hovudmålet for Miljøløftet er nullvekst i personbiltransporten. Veksten i persontransporten i Bergen skal takast med kollektivtrafikk, sykling og gange.

Fylkesrådmannen viser til at økonomien i Miljøløftet byggjer på to dokument: *Byvekstavtale mellom Hordaland fylkeskommune, Bergen kommune og Staten 2017-2023* og *Finansiering av Bypakke Bergen i Hordaland, Prop. 11 S (2017-2018)*. 2018 var det fyrste heile året med byvekstavtale. Fylkesrådmannen vil peike på at Hordaland fylkeskommune sitt bidrag i 2018 på 281 MNOK er betydeleg.

Miljøløftet har teke over låneforpliktingane på 5,3 mrd. kroner frå Bergensprogrammet (2002-2017). Fylkesrådmannen peikar på at gjelda til Miljøløftet med det er betydeleg, og at rulling av handlingsprogramma difor har vore og vil vere prega av tøffe prioriteringar. I 2018 vart produksjonen på Bybanen sitt fjerde byggjetrinn til Fyllingsdalen starta opp. Fylkesrådmannen meiner dette vil gje ei viktig styrking av kollektivsystemet og sykkelnettet, men peiker samstundes på at det vil avgrense handlingsrommet for andre investeringar dei komande åra.

Tabellen under syner resultatet for 2018 (i heile 1000-kronar):

Tiltak	Bompengar	Stat	Fylke	Belønning	Tilskot	Totalsum
Gange, sykkel og trafikktryggleik	112 090	72 485	108 642	12 713	11 750	317 680
Kollektiv	330 000	364 185	94 211	232 727		1 021 123
Sentrum- og knutepunktutvikling	17 357		47 393	90		64 840
Planlegging og prosjektering	1 739		20 120	7 665		29 525
Sekretariat og haldningsskapande arbeid			8 827	41		8 868
Bindingar Bergensprogrammet	49 481		2 034			51 515
Totalsum	510 667	436 670	281 227	253 236	11 750	1 493 550